

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3969/2561

พนักงานอัยการจังหวัดชัยภูมิโจทก์ นาย น. กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มาตรา 26/4, ป.วิ.พ. มาตรา 141, ป.วิ.อ. มาตรา 15, พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. 2484 มาตรา 4, พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. 2484 มาตรา 5, พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. 2484 มาตรา 6, พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. 2484 มาตรา 11, พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. 2484 มาตรา 54, พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. 2484 มาตรา 69, พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. 2484 มาตรา 72 ตร., พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. 2484 มาตรา 73, พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. 2484 มาตรา 74, พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. 2484 มาตรา 74 ทวิ, พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. 2484 มาตรา 74 จัตวา, พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มาตรา 4, พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มาตรา 5, พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มาตรา 6, พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มาตรา 9, พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มาตรา 14, พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มาตรา 26/5, พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มาตรา 31, พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มาตรา 35, ป.อ. มาตรา 83, ป.อ. มาตรา 91, ป.อ. มาตรา 90, ป.อ. มาตรา 78, พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติฯ มาตรา 26/4

ย่อ / หลักกฎหมาย

ตาม พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.2507 มาตรา 26/4 บัญญัติว่า "ผู้ใดกระทำหรือละเว้น การกระทำด้วยประการใดโดยมิชอบด้วยกฎหมายอันเป็นการทำลาย หรือเป็นเหตุให้เกิดการทำลายหรือทำให้สูญหายหรือเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ผู้นั้นมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบชดเชยค่าเสียหายตามมูลค่าทั้งหมดของทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกทำลาย สูญหาย หรือเสียหายไปนั้น" และมาตรา 26/5 บัญญัติว่า "ในการดำเนินคดีอาญาแก่ผู้ฝ่าฝืน พระราชบัญญัตินี้ เมื่อพนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีอาญาให้เรียกค่าเสียหายตามมาตรา 26/4 ไปในคราวเดียวกัน" จึงเป็นกรณีที่มาตรา 26/4 กำหนดความรับผิดชอบของผู้ที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อ ทรัพยากรธรรมชาติให้ต้องรับผิดชอบชดเชยค่าเสียหายในทางแพ่งแก่รัฐ มิใช่โทษในทางอาญา ส่วน วิธีการเรียกร้องค่าเสียหายดังกล่าวมาตรา 26/5 กำหนดให้อำนาจพนักงานอัยการสามารถ เรียกค่าเสียหายตามมาตรา 26/4 เข้ามาพร้อมกับคำฟ้องคดีอาญา อันมีลักษณะเป็นกฎหมายวิธีสบัญญัติซึ่งไม่ต้องห้ามมิให้มีผลย้อนหลัง แม้

คำพิพากษา

คดีนี้โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยทั้งสามกับพวกกระทำความผิดเมื่อวันที่ 19 เมษายน 2559 ซึ่งเป็นวันก่อนวันที่ พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2559 ที่ให้เพิ่มมาตรา 26/4 และมาตรา 26/5 มีผลใช้บังคับ แต่เมื่อโจทก์ยื่นคำฟ้องวันที่ 5 พฤษภาคม 2560 อันเป็นเวลาภายหลังวันที่ 25 พฤษภาคม 2559 ซึ่งเป็นวันที่พระราชบัญญัติดังกล่าวนี้มีผลใช้บังคับ การที่โจทก์มีคำขอให้ จำเลยทั้งสามซึ่งถูกฟ้องว่าร่วมกันทำลายทรัพยากรธรรมชาติในเขตป่าสงวนแห่งชาติร่วมกันชดเชยค่าเสียหายของทรัพยากรธรรมชาติแก่กรมป่าไม้ไปในคราวเดียวกัน จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว คำพิพากษาในคดีส่วนแพ่งของศาลล่างทั้งสองมิได้กล่าวหรือแสดงเหตุผลแห่งคำวินิจฉัยทั้งปวง และมีได้วินิจฉัยตามประเด็นแห่งคดีตาม ป.วิ.พ. มาตรา 141 (4) (5) ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา 15 การที่ศาลชั้นต้นพิพากษาคดีส่วนแพ่งไปโดยยังมิได้สอบคำให้การจำเลยในคดีส่วนแพ่ง และโจทก์มิได้นำสืบพยานหลักฐานอันจะเป็นฐานในการกำหนดค่าเสียหายตาม พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.2507 มาตรา 26/4 กระบวนพิจารณาของศาลชั้นต้นจึงเป็นการดำเนินกระบวนพิจารณาและ

พิพากษาคดีส่วนแบ่งไปโดยมิชอบโจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ.2484 มาตรา 4, 5, 6, 11, 54, 69, 72 ตี, 73, 74, 74 ทวิ, 74 จัตวา พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.2507 มาตรา 4, 5, 6, 9, 14, 26/4, 26/5, 31, 35 ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83, 91 จำย เงินสินบนนำจับ และให้จำเลยทั้งสามร่วมกันชดใช้ค่าเสียหายของทรัพยากรธรรมชาติ 190,015.20 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี จนกว่าจะชำระเสร็จแก่กรมป่าไม้ จำเลยที่ 1 และที่ 2 ให้การรับสารภาพ ส่วนจำเลยที่ 3 ให้การปฏิเสธ ศาลชั้นต้นสั่งให้โจทก์แยกฟ้อง และจำหน่ายคดีเฉพาะจำเลยที่ 3 ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยที่ 1 และที่ 2 มีความผิดตาม พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.2507 มาตรา 14, 31 วรรคหนึ่ง (เดิม) พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ.2484 มาตรา 11 วรรคหนึ่ง, 48 วรรคหนึ่ง, 69 วรรคสอง (1) ฐานทำไม้หวงห้ามในเขต ป่าสงวนแห่งชาติโดยไม่ได้รับอนุญาต เป็นการกระทำความผิดเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติฯ ซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุด ตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90 จำคุก 1 ปี ฐานมีไว้ในครอบครองซึ่งไม้หวงห้ามอันยังมิได้ แปรรูป จำคุก 1 ปี รวมจำคุก 2 ปี จำเลยให้การรับสารภาพเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มี เหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้กึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 คงจำคุก 1 ปี ส่วนที่ โจทก์ขอให้จ่ายเงินสินบนนำจับนั้นเนื่องจากศาลมิได้ลงโทษปรับจึงให้ยกคำขอส่วนนี้ ให้จำเลยที่ 1 และที่ 2 ร่วมกันชดใช้ค่าเสียหาย 190,015.20 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของ ดันเงินดังกล่าวจนกว่าจะชำระเสร็จ โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 3 แผนกคดีสิ่งแวดล้อม พิพากษาแก้เป็นว่า จำเลยที่ 1 และที่ 2 มีความผิดตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.2507 มาตรา 14, 31 วรรคหนึ่ง (เดิม) พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ.2484 มาตรา 11 วรรคหนึ่ง, 69 วรรคสอง (1), 73 วรรคสอง (1) ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83 การกระทำของจำเลย ทั้งสองเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้ลงโทษทุกกรรมเป็นกระทงความผิดไปตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 91 ฐานร่วมกันทำไม้หวงห้ามโดยไม่ได้รับอนุญาต ฐานร่วมกัน ทำไม้ภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ทำให้เสื่อมเสียหรือเสื่อมสภาพแก่ป่าสงวนแห่งชาติโดยไม่ ได้รับอนุญาต เป็นการกระทำอันเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษฐาน ทำไม้หวงห้ามโดยไม่ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัติป่าไม้ฯ ซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนัก ที่สุด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90 จำคุกจำเลยที่ 1 และที่ 2 คนละ 1 ปี ฐานร่วมกัน มีไว้ในครอบครองซึ่งไม้หวงห้ามอันยังมิได้แปรรูป จำคุกจำเลยที่ 1 และที่ 2 คนละ 1 ปี จำเลยที่ 1 และที่ 2 ให้การรับสารภาพเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้คนละ กระทงละกึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 คงจำคุกจำเลยที่ 1 และที่ 2 คนละ 12 เดือน ยกคำขอที่ให้จำเลยที่ 1 และที่ 2 ร่วมกันชดใช้ค่าเสียหายแก่กรมป่าไม้ นอกจากที่แก้ให้ เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น โจทก์ฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีสิ่งแวดล้อมวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริง ฟังเป็นยุติตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 3 ว่า จำเลยที่ 1 และที่ 2 มีความผิดฐานร่วมกันทำ ไม้หวงห้ามโดยไม่ได้รับอนุญาต จำคุกคนละ 1 ปี ฐานร่วมกันมีไว้ในครอบครองซึ่งไม้หวงห้ามอันยัง มิได้แปรรูป จำคุกคนละ 1 ปี จำเลยที่ 1 และที่ 2 ให้การรับสารภาพเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้คนละกระทงละกึ่งหนึ่ง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 คง จำคุกจำเลยที่ 1 และที่ 2 คนละ 12 เดือน คงมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาโจทก์เพียงว่า จำเลยที่ 1 และที่ 2 ต้องร่วมกันชดใช้ค่าเสียหายแก่กรมป่าไม้หรือไม่ เห็นว่า ตามพระราชบัญญัติ ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.2507 มาตรา 26/4 บัญญัติว่า "ผู้ใดกระทำหรือละเว้นการกระทำด้วย

ประการใดโดยมิชอบด้วยกฎหมายอันเป็นการทำลาย หรือเป็นเหตุให้เกิดการทำลายหรือทำให้
สูญหายหรือเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ผู้นั้นมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบ
ชดเชยค่าเสียหายตามมูลค่าทั้งหมดของทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกทำลาย สูญหาย หรือเสียหายไป
นั้น" และมาตรา 26/5 บัญญัติว่า "ในการดำเนินคดีอาญาแก่ผู้ฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ เมื่อ
พนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีอาญาให้เรียกค่าเสียหายตามมาตรา 26/4 ไปในคราวเดียวกัน" จึงเป็น
กรณีที่มาตรา 26/4 กำหนดความรับผิดชอบของผู้ที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรธรรมชาติให้
ต้องรับผิดชอบชดเชยค่าเสียหายในทางแพ่งแก่รัฐ มิใช่โทษในทางอาญา ส่วนวิธีการเรียกร้องค่าเสียหาย
ดังกล่าวมาตรา 26/5 กำหนดให้อำนาจพนักงานอัยการสามารถเรียกค่าเสียหายตามมาตรา 26/4
เข้ามาพร้อมกับคำฟ้องคดีอาญา อันมีลักษณะเป็นกฎหมายวิธีสบัญญัติซึ่งไม่ต้องห้ามมิให้
มีผลย้อนหลัง แม้คดีนี้โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยทั้งสามกับพวกกระทำความผิดเมื่อวันที่ 19
เมษายน 2559 ซึ่งเป็นวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2559 มีผลใช้
บังคับก็ตาม แต่เมื่อโจทก์ยื่นคำฟ้องคดีนี้เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2560 อันเป็นเวลาภายหลังวันที่ 25
พฤษภาคม 2559 ซึ่งเป็นวันที่พระราชบัญญัติดังกล่าวนี้มีผลใช้บังคับ การที่โจทก์มีคำขอให้
จำเลยทั้งสามซึ่งถูกฟ้องว่าร่วมกันทำลายทรัพยากรธรรมชาติในเขตป่าสงวนแห่งชาติร่วมกันชดเชย
ค่าเสียหายของทรัพยากรธรรมชาติ 190,015.20 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี
จนกว่าจำเลยทั้งสามจะชำระเสร็จแก่กรมป่าไม้ไปในคราวเดียวกัน จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว ฎีกา
ของโจทก์ฟังขึ้น แต่ปรากฏว่าคำพิพากษาในคดีส่วนแพ่งของศาลล่างทั้งสองยังมิได้กล่าวหรือแสดง
เหตุผลแห่งคำวินิจฉัยทั้งปวง และมีได้วินิจฉัยตามประเด็นแห่งคดีตามประมวลกฎหมายวิธี
พิจารณาความแพ่ง มาตรา 141 (4) (5) ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา
15 การที่ศาลชั้นต้นพิพากษาคดีส่วนแพ่งไปโดยยังมิได้สอบคำให้การจำเลยในคดีส่วนแพ่ง และ
โจทก์มิได้นำสืบพยานหลักฐานอันจะให้เป็นฐานในการกำหนดค่าเสียหายตามพระราชบัญญัติ
ป่าสงวนแห่งชาติฯ มาตรา 26/4 กระบวนพิจารณาของศาลชั้นต้นจึงเป็นการดำเนินกระบวน
พิจารณาและพิพากษาคดีส่วนแพ่งไปโดยมิชอบ พิพากษาแก้เป็นว่า ให้ยกคำพิพากษาศาลชั้นต้น
และคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 3 ในคดีส่วนแพ่ง ให้ศาลชั้นต้นสอบคำให้การจำเลยในคดีส่วน
แพ่ง และพิจารณาพิพากษาคดีส่วนแพ่งไปตามรูปคดี ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสามศาล ให้ศาลชั้นต้น
รวมสั่งเมื่อมีคำพิพากษาใหม่ นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 3

องค์คณะ

นิพนธ์ พิษยพานิชย์ · นิพนธ์ ใจสำราญ · สรวิทย์ เอี่ยมวรชัย

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: thai-legal-corpus (CC-BY-4.0) ← deka.supremecourt.or.th ·
<https://www.thaideka.online/deka/3969/2561>